

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้ เป็นการศึกษาถึงการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกรโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการมลพิษที่เกิดจากฟาร์มสุกรในระดับตำบลโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาการวางแผน การปฏิบัติงาน การรับผลประโยชน์ และติดตามประเมินผลการจัดการมลพิษร่วมกันของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกรในพื้นที่ ผู้ศึกษาได้เข้าไปศึกษา และทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำสิ่งที่พบเห็นมาอธิบายถึงประเด็นที่ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาได้อย่างละเอียดและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้

3.1 รูปแบบในการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาโดยมีขั้นตอนดังนี้

- การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ในช่วงแรกของการศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตำรา เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ เพื่อรวบรวมแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการให้เป็นระบบก่อนที่จะเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้าน และเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดแนวทางในการทำเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อทำการศึกษาเอกสารจนสามารถรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกร แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดกระบวนการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ

แนวคิดปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงได้นำมากำหนดเป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลภาคสนาม ในลักษณะการทำเค้าโครงในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

หลังจากรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชน โดยเริ่มจากการเดินสำรวจชุมชนเพื่อศึกษา ลักษณะทางกายภาพของชุมชน และนำข้อมูลมาสร้างแผนที่ของชุมชน และเส้นทางท่อที่ใช้ในการจ่ายก๊าซชีวภาพที่เกิดจากฟาร์มสุกรไปยังครัวเรือนต่างๆ โดยพร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติความเป็นมาในอดีตและสภาพชุมชนในปัจจุบันซึ่งได้แก่ โครงสร้างของชุมชน วิถีชีวิตของคนในชุมชน วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ โครงสร้างทางสังคมของหมู่บ้าน ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม และการเมืองการปกครองในหมู่บ้าน โดยส่วนนี้ใช้วิธีการศึกษาโดยการสนทนาแบบไม่เป็นทางการกับผู้เฒ่าผู้แก่และประชาชนในชุมชน รวมทั้งการเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยและแนะนำตัวกับชาวบ้าน ชาวบ้านได้ให้ความสนิทสนมและให้ความเป็นกันเองมาก ผู้วิจัยได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน อันได้แก่ การร่วมประชุมร่วมกับชาวบ้านในหมู่บ้าน ร่วมกิจกรรมโครงการขยะทองคำ และร่วมงานศพของคนในหมู่บ้าน

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคั้งนี้ ได้กำหนดเป็น 2 กลุ่มได้แก่

1) กลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมู่ 9 บ้านสบสาหนองพาน ตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 108 ครัวเรือน มีผู้ใช้ก๊าซชีวภาพทั้งสิ้น 102 ครัวเรือน ผู้วิจัยได้ใช้ครัวเรือนเป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเลือกจากหัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรส หรือสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นตัวแทน ครัวเรือนละ 1 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากบางครอบครัวไม่ได้ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลไม่สามารถทำได้ครบทุกครัวเรือน จึงทำให้ได้ขนาดของตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 86 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 79.62

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้ศึกษาได้กำหนดขึ้นหลังจากได้เข้าไปในหมู่บ้าน และเข้าใจโครงสร้างอำนาจ โครงสร้างประชากรของหมู่บ้าน จึงได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกไปตามความต้องการที่จะได้ข้อมูล ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล วิทยากรกระบวนการ ผู้ใหญ่บ้าน อดีตผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน และเจ้าของกิจการฟาร์มสุกรในหมู่บ้าน (รายละเอียดดูได้จากภาคผนวก ก)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกต เป็นวิธีการหลักในการศึกษาดังนี้

1) การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่จะรวบรวมข้อมูลโดยการทำการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนที่อาศัยในพื้นที่หมู่ 9 บ้านสบสาหนองพาน ตำบลคอนแก้ว จำนวน 86 ตัวอย่าง ได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้ สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน อันได้แก่ ประวัติความเป็นมา วิธีการดำรงชีวิตในรอบปี วัฒนธรรม ระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในพื้นที่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ด้านมลพิษที่เกิดจากฟาร์มสุกร การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร โดยระบบ ก๊าซชีวภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร ได้แก่ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การวางแผนกิจกรรมในการแก้ปัญหา การดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหา การได้รับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหา การติดตามประเมินผลการแก้ปัญหา และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วน วิทยาการกระบวนการ ผู้ใหญ่บ้านอดีตผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และเจ้าของกิจการฟาร์มสุกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open-ended Structure Interview) ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำประเด็นสำคัญมาเป็นหัวข้อคำถามหลักซึ่งครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้ (รายละเอียดผู้ให้สัมภาษณ์ได้จาก ภาคผนวก ก)

- ก) สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต
- ข) บทบาทของหน่วยงาน และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาจากฟาร์มสุกร
- ค) รูปแบบการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกร โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบ

ด้วยวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินกิจกรรมการจัดการมลพิษ ได้แก่

- การให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและแนวทางที่จะใช้ในการแก้ปัญหาจากฟาร์มสุกรให้กับประชาชนในพื้นที่
- การสนับสนุนให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา และสามารถวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันเลือกทางออกของปัญหาจากฟาร์มสุกร
- การสอดแทรกกิจกรรมการแก้ปัญหาเข้าไปในกิจกรรมของชุมชน

- การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม ในการดำเนินการ
แก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร
- การให้ความสนับสนุนด้านต่างๆ แก่ประชาชนในการดำเนินกิจกรรมการ
แก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร
- การส่งเสริมให้ประชาชนได้เห็นผลของการแก้ปัญหา และประโยชน์ที่จะ
ได้รับจากการแก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร
- การส่งเสริมให้ประชาชนการเข้ามามีส่วนรวมในการประเมินผล
กิจกรรมการแก้ปัญหาหมลพิษที่เกิดจากฟาร์มสุกร

ง) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนรวมในการแก้ปัญหา ได้แก่ ปัจจัยทาง
ด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านผลประโยชน์ตอบแทน ปัจจัยทางการออกแบบกิจกรรม ปัจจัยทาง
ด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านผู้นำชุมชน

3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่มในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นการกระตุ้นให้คนในกลุ่มแสดงความคิดเห็น และทัศนะของตนเองออกมาอย่าง
เปิดเผย โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มต่างๆ เพื่อทำการสนทนากลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สนทนากลุ่มกับประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมกิจกรรมการแก้ปัญหาหมลพิษจาก
ฟาร์มสุกรจำนวน 6 คน 2 ครั้ง สถานที่สนทนากลุ่มบริเวณร้ายขายกล้วยเดี่ยว ครั้งแรกวันที่ 18 ธันวาคม
2545 และครั้งที่สองวันที่ 13 มกราคม 2546 เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลในประเด็นดังต่อไปนี้ (รายละเอียด
ดูได้จากภาคผนวก ข)

- ก) ลักษณะโดยรวมของความคิดเห็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการแก้ปัญหาหมลพิษ
จากฟาร์มสุกร
- ข) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหมลพิษจากฟาร์มสุกร และแนวทางการ
แก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร
- ค) การเข้ามามีส่วนรวมในกิจกรรมการแก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร ในขั้นตอน
ต่างๆได้แก่
 - การมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร
 - การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการแก้ปัญหาหมลพิษจากฟาร์มสุกร
 - การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหาหมลพิษ

- การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการแก้ปัญหาหมอลพิษ

ง) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษที่เกิดจากฟาร์มสุกรได้แก่ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านผลประโยชน์ตอบแทน ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านผู้นำ

กลุ่มที่ 2 สันทนาการกลุ่มกับ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และทีมวิทยากรกระบวนการ จำนวน 8 คน อีก 1 ครั้ง ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545 โดยใช้ประเด็นในการสนทนากลุ่ม เหมือนกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทุกประการ(รายละเอียดดูได้จากภาคผนวก ข) การดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้เริ่มประเด็นในสถานการณ์ต่างๆ ไปของชุมชนบ้านสบสาหนองฟานรวมทั้งสภาพปัญหา และการแก้ปัญหาหมอลพิษจากฟาร์มสุกรในอดีต แล้วจึงโยงเข้ามาหา ยังประเด็นเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้จัดบันทึกเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และใช้เทปบันทึกเสียงการสนทนากลุ่มตลอดเวลาการสนทนา

4) วิธีการสังเกต (Observation) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้ศึกษาเข้าไปทำการสังเกตการดำเนินกิจกรรมการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกรในหมู่บ้าน สังเกตการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล และทีมวิทยากรกระบวนการ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงการออกแบบกิจกรรม และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาหมอลพิษภายในชุมชน รวมทั้งวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาหมอลพิษภายในชุมชน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้วิธีการสังเกตกับกิจกรรมการร่วมกัน ของชาวบ้านในการซ่อมท่อก๊าซชีวภาพที่ชำรุด รวมทั้งการขยายท่อส่งก๊าซชีวภาพไปยังครัวเรือนที่ต้องการภายในชุมชน ทำให้ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหา และการร่วมรับผลประโยชน์จากการแก้ปัญหารวมทั้งการติดตามประเมินผลเมื่อมีการชำรุดของท่อก๊าซชีวภาพ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองตลอดระยะเวลาทำการศึกษาวิจัย การเข้าสู่หมู่บ้านเพื่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้าน และข้อมูลบางส่วนโดยผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนแล้ว เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

ระยะแรก ผู้วิจัยได้ทำการสร้างความคุ้นเคยโดยการแนะนำตัวกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนแล้ว ว่าเป็นนักศึกษาสาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม คณะบัณฑิตวิทยาลัย และขอความอนุเคราะห์ให้ทางปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนแล้ว ทำการแจ้งผ่านทางหอกระจายข่าวภายในหมู่บ้านให้ประชาชนภายในหมู่บ้านสบสาหนองฟานทราบว่าผู้วิจัยจะเข้าไปทำการศึกษา และ

เก็บข้อมูลภายในหมู่บ้าน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เข้าไปยังหมู่บ้านและแนะนำตัวกับชาวบ้าน ชาวบ้านได้ให้ความสนิทสนม และให้ความเป็นกันเองมาก หลังจากสร้างความคุ้นเคยกับชาวบ้านแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ชาวบ้านครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 86 คน โดยจะไปพบกับชาวบ้านเพื่อทำการสัมภาษณ์ในช่วงเวลา 5 โมงเย็น ถึงเวลาประมาณ 1 ทุ่ม ซึ่งเป็นเวลาที่ชาวบ้านส่วนใหญ่กลับมาจากการทำงานแล้ว และก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยก็จะแนะนำตัวก่อนทุกครั้ง

ระยะที่สอง เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งได้กำหนดขึ้นหลังจากที่ผู้หลังจากที่ผู้วิจัยได้เข้าไปในหมู่บ้านจนรู้และ เข้าใจโครงสร้างอำนาจ โครงสร้างประชากรของหมู่บ้าน จึงได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกไปตามความต้องการที่จะได้ข้อมูล ซึ่งการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะได้รับการแนะนำของชาวบ้านที่เข้าร่วมกิจกรรมการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครวิทยากรกระบวนการ ผู้ใหญ่บ้าน อดีตผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และเจ้าของกิจการฟาร์มสุกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด (Open-ended Structure Interview)

ระยะที่สาม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร จากการสนทนากลุ่มโดยแยกออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 สนทนากลุ่มกับประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมกิจกรรมการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกรเป็นประจำจำนวน 6 คน 2 ครั้ง และกลุ่มที่ 2 คือ สนทนากลุ่มกับ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และทีมวิทยากรกระบวนการ จำนวน 8 คน อีก 1 ครั้ง (รายละเอียดดูจากภาคผนวก ข)

3.6 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกรในชุมชน ซึ่งจะกล่าวถึงตั้งแต่รูปแบบการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกรได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งขั้นตอนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษที่เกิดจากฟาร์มสุกร ผู้วิจัยได้ศึกษากิจกรรมที่ประชาชน เข้าร่วมในการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกร โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้พร้อมทั้งนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาอธิบาย เพื่อหาข้อสรุปที่ทำให้เห็นปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการมลพิษจากฟาร์มสุกร

การวิเคราะห์ข้อมูล ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหามลพิษจากฟาร์มสุกร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ตลอดเวลาในขณะที่ทำการศึกษาในชุมชน ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยง และพิจารณาถึงความสัมพันธ์กัน เพื่อให้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ภายใต้บริบทของชุมชน ทั้งยังทำความเข้าใจกับความหลากหลายและความแตกต่างของข้อมูลที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์ในแต่ละครั้งจะเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อแสวงหาข้อสรุปทั้งในส่วนของคุณสมบัติที่เหมือนกันและแตกต่างกัน โดยข้อสรุปที่ได้ในระยะแรกจะเป็นตัวกำหนดแนวทางและประเภทของข้อมูลที่จะต้องไปทำการเก็บรวบรวมเพิ่มเติม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลคนอื่น ๆ จนได้ข้อสรุปที่ตรงกัน และมีความเชื่อมั่นได้ว่า ข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมในระยะหลัง เป็นปรากฏการณ์ที่แท้จริง และในกรณีที่ได้ข้อมูลที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลส่วนนั้นไปตรวจสอบกับผู้ให้ข้อมูลเดิมอีกครั้ง และตรวจสอบกับบุคคลอื่นที่มีได้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินกิจกรรมนั้น ลักษณะการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จึงจะกระทำสลับและต่อเนื่องกันไปจนกระทั่งเสร็จสิ้นการศึกษา และรายงานผลการวิจัยโดยใช้รูปแบบการบรรยายเชิงวิเคราะห์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved